

Barnens ögon

Observera barnets ögon för att
upptäcka eventuella synproblem

www.barnensögon.org

på 8 språk

Asylstiftelsen för blinda

En gåva för synen, en gåva för livet.

CCP 10-2707-0

Layout och redaktion : Dr P.-F. Kaeser och Dr N. Voide

Grafisk design: studio KO, Yverdon-les-Bains

Broschyr framtagen med stöd av Ingvar Kamprads stiftelse

© 2014 Hôpital ophtalmique Jules-Gonin, Lausanne

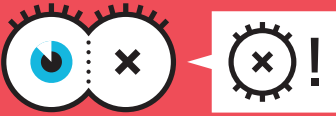
Återgivning tillåten med angivande av källa:

Hôpital ophtalmique Jules-Gonins, www.ophtalmic.ch

**Hôpital ophtalmique
Jules-Gonin**

Service universitaire d'ophtalmologie
Fondation Asile des aveugles

Även om de inte kan se bra,
klagar barn sällan över
synproblem.

Tidig upptäckt är viktig eftersom
ögonproblem som inte korrigeras
kan leda till permanent synförlust.

Hur känner man igen ett synproblem?

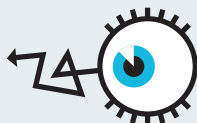
Om du observerar något av dessa tecken, kontakta din barnläkare eller en ögonläkare (helst som samarbetar med en ortoptist).

Hur ser ditt barns ögon ut?

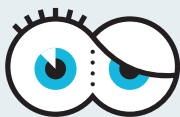

inte i linje, skelar hela tiden eller ibland.

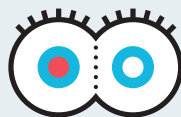
Om du plötsligt upptäcker att ditt barn skelar hela tiden: *rådfråga genast!*

väldigt instabila, rör sig hela tiden

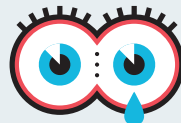
ett ögonlock täcker nästan hela ögat

vid ett blixtfoto har det ena ögat en röd reflektion, det andra en vit reflektion

ögonlocken är röda, skorpiga eller svullna

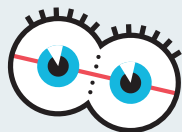

ögonen rinner eller är röda (irriterade)

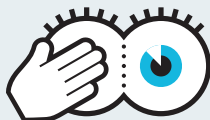
Que fait votre enfant ?

Han/hon tittar inte på dig, följer inte rörliga föremål

Han/hon lutar huvudet på ett på ett onormalt sätt

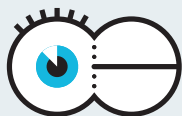
Han/hon blundar eller håller för ena ögat

Han/hon reagerar inte när han/hon går från skugga till ljus

Han/hon gnuggar sig ofta i ögonen

Han/hon blinkar väldigt ofta

Han/hon är väldigt besvärad av ljuset

Han/hon har svårt att läsa eller så håller han/hon föremål alldeles för nära ögonen

Han/hon kisar ofta med ögonen

Vad säger ditt barn ?

« det kliar i ögonen »
« det bränner i ögonen »
« jag ser inte ordentligt »

Efter att ha läst länge eller efter skolan säger han/hon :

« jag har ont i huvudet »
« jag är yr i huvudet »
« jag mår illa »

« allt är suddigt »
« jag ser dubbelt »

Kom ihåg att
man inte alltid
märker dålig
syn!

Finns det synproblem i familjen?

Om barnets föräldrar eller syskon har problem med synen, är barnet mer benäget att drabbas av det också.

I detta fall rekommenderas en kontroll hos ögonläkaren under det första levnadsåret.

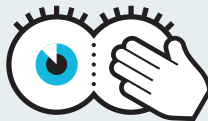
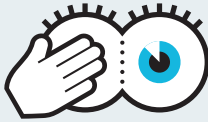
Ett enkelt första ögontest

Om det bara är ett öga som barnet inte ser bra på, anpassar det sig och problemet kanske inte ens märks. Det är därför viktigt att kontrollera att barnet ser samma sak med båda ögonen.

För spädbarn:

Håll för ena ögat....

Sedan det andra...

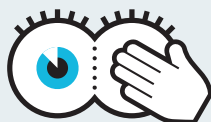
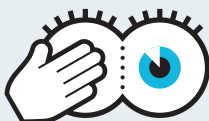
Reagerar barnet på samma sätt på båda ögonen?

Gråter han/hon varje gång du håller för samma öga?

För äldre barn:

Håll för ena ögat ...

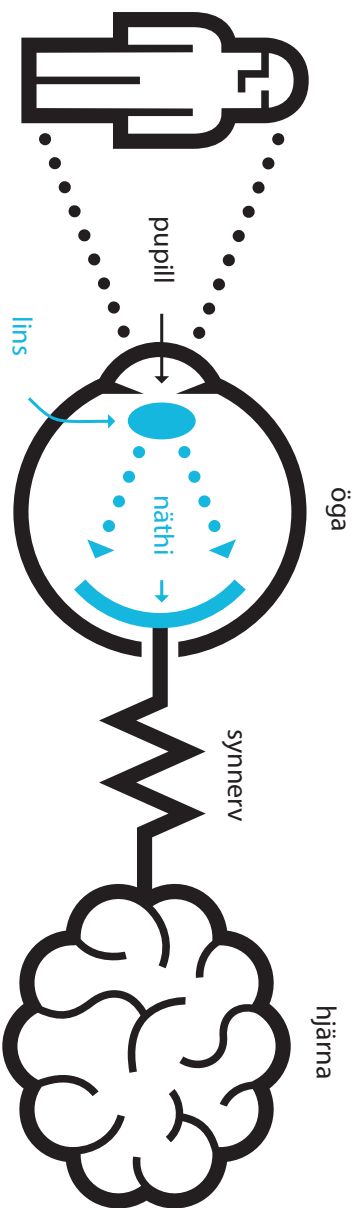
Sedan det andra ...

Kan barnet se de mindre bilderna
med båda ögonen?

Gör testet på baksidan av broschyren
(se till att det inte går att se mellan
fingrarna: han/hon får inte kunna
«kika»!)

Rådfråga din barnläkare
eller din ögonläkare
om du märker att det är
skillnad på synen mel-
lan de två ögonen.

Hur bildas synen?

Hur utvecklas barnets syn ?

Barnets syn är ej fullständig vid födseln. Den utvecklas gradvis fram till skolåldern.

Vid födseln: Synen är suddig (5 % av en vuxens syn) och i svartvitt. Nyfödda ser främst föremål med hög kontrast på nära håll, och deras synfält är fortfarande mycket litet.

2-3 månader: Spädbarnet kan fästa blicken, följa mammans ansikte och sedan föremål, han/hon ler tillbaka. Han/hon uppfattar och skiljer på färger.

3-9 månader: Båda ögonen lär sig att samarbeta, vilket gör att barnet kan se reliefer (3D). Han/hon börjar att uppfatta detaljer.

1 år: Synen är fortfarande suddig, uppskattad till 30-40 % av en vuxens syn. Koordinationen mellan ögonen och händerna hos barnet förbättras.

4 år: Näthinnan är fullt utvecklad men synen är fortfarande bara cirka 60 %.

7 år: Synen motsvarar en vuxens (100 %) men dess «subtila» utveckling fortsätter.

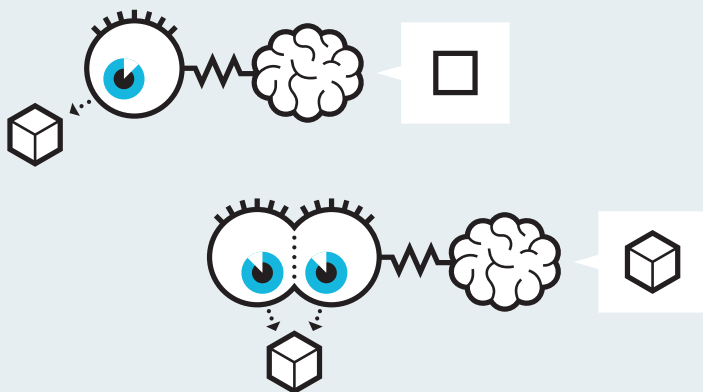
Varför är det viktigt att se lika bra på båda ögonen ?

Båda ögonen tävlar med varandra genom hela utvecklingsfasen av synen.

Om det ena ögat ser sämre än det andra eller om det skelar kan det «försummas» av hjärnan som bara kommer att använda informationen från det «bra» ögat. Detta kallas amblyopi och drabbar 5 till 10 % av alla barn.

Eftersom båda ögonen sitter bredvid varandra får hjärnan en aning förskjutna bilder. Hjärnan sammanför då dessa och skapar på så sätt en 3D-vision. Två ögon är därför nödvändiga för att kunna se reliefen väl.

Vad gör man om ett öga ser mindre bra?

Hur behandlar man amblyopi?

Behandlingen består av tre moment:

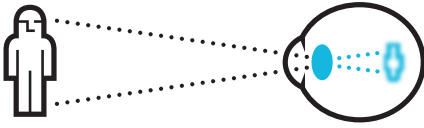

1. Visa ögat en bild: operera ögonlocket som helt täcker ögat, ta bort opaciteten hos ögats genomskinliga delar (t.ex. grå starr) ...
2. Gör bilden skarp: sätt på glasögon om det behövs
3. Tvinga hjärnan att använda det «svaga» ögat: oftast genom att dölja det "bättre" ögat med ett plåster några timmar om dagen

Från en viss ålder går det inte längre att lära hjärnan igen att «se» med båda ögonen. Därför är det viktigt att man upptäcker detta i god tid.

Ju tidigare behandlingen genomförs, desto effektivare och snabbare är den.

Exempel på synproblem

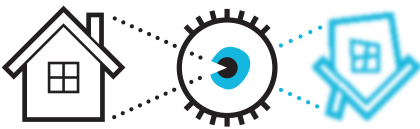
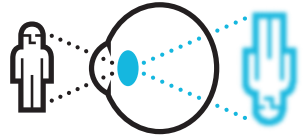

Närsynthet

Ögat är för långt och ser suddigt på avstånd.

Översynthet

Ögat är för kort och ser suddigt på nära håll. Upp till ett visst värde kan ögat kompensera genom att fokusera (adaptation), men detta kan orsaka trötthet eller till och med skelning.

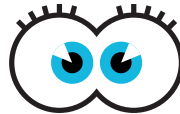

Astigmatism

Ögats «fönster», hornhinnan, har en oregelbunden form, vilket skapar en suddig bild.

Skelning

Ögonen är inte i linje: ett öga skelar, inuti, utanför eller vertikalt.

Grå starr

Ögats «lins», den kristallina linsen, är ogenomskinlig, vilket skapar en mycket suddig bild.

Alla dessa problem kan skapa amblyopi, en synnedsättning på ena ögat.

Hur väljer man barnglasögon?

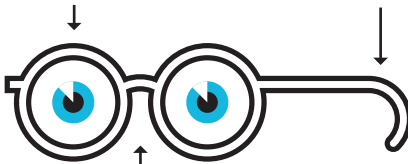
Barnens «värld» ligger framför honom/henne, men också mycket ovanför: t.ex. han/hon tittar uppåt för att se dig. Dessutom rör han/hon på sig mycket mer än en vuxen!

Barnet behöver dessa tre viktiga saker:

Stora glasögon så att barnet alltid kan se igenom, även om han/hon tittar uppåt

Bra stöd bakom öronen

Ett bra stöd på näsan så att glasögonen inte glider ner

Var försiktig med solen!

Ögats lins, den kristallina linsen, är genomskinlig fram till nio års ålder och skyddar inte ögat mot solens strålar. Barn bör därför alltid använda solglasögon när de utsätts för stark sol, t.ex. vid sjön eller i fjällen.

Ögontest för barn

Håll för ena ögat och sedan det andra ...

Kan han/hon se bilderna lika små på ena sidan som på den andra?

Det finns många ögontester tillgängliga för att avgöra om synskärpan är tillräcklig. Detta är en fri tolkning av standardiserade tester och används endast för att upptäcka en synskillnad mellan de två ögonen.